STRIP KIOSK

nr 0

proefnummer September 2018

De Zetduivel

BESSY

Iwanov's RAKKERSVRIEND

RIKKI EN WISKE

LOMBARD COLLECTIE

't Vlaams Stripcentrum

HOERA!

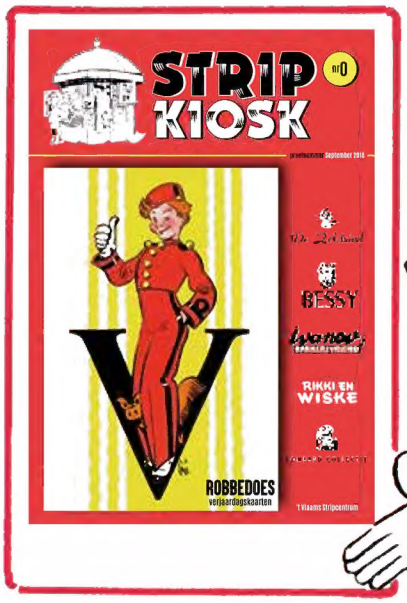

Een uitgave van 't Vlaams Stripcentrum
verschijnt 3 maal per jaar,
elk op 64 pagina's

Jaarabonnement:
door overschrijving op rekening
IBAN: BE40 0689 1048 4463
BIC: GKCCBEBB
op naam van: Vlaams Stripcentrum
met vermelding: 'Stripkiosk 2019'

€ 45 (afhaling van de nummers in het Vlaams Stripcentrum of op één van hun beursstands)
€ 56 (inclusief verzending naar BE)
€ 60 (inclusief verzending naar NL)

Robbedoes, Baard en Kale en deze illustratie (c) Dupuis, illustratie vrij naar

STRIP KIOSK

STRIPKIOSK
Nummer 0
September 2018

REDACTIE
Marc de Lint
Peter Van Hooydonck

WERKTEN BOVENDIEN MEE AAN DIT NUMMER
Yves Kerremans
Philippe Mouvet
Rudi Roelandts
Erik Vandemeulebroucke (illustratie cover)

OPMAAK
Margot De Group

OMSLAG
De 'Robbedoes-Bevrijdingskaart', © uitgeverij Dupuis en (nabestaanden van) Jijé.

AUTEURSRECHTEN
Overname van artikels of illustraties, zelfs gedeeltelijk, is niet toegelaten zonder uitdrukkelijke en schriftelijke toestemming van de uitgever.
Copyright van afbeeldingen of foto's berust bij de diverse auteurs en uitgeverijen

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER
Frank Bogaerts
Gaspar Verreyckenstraat 6,
2610 Wilrijk

OPLAGE
500 exemplaren

WWW.VLAAMSSTRIPCENTRUM.BE
info@vlaamsstripcentrum.be

Bij het verschijnen van
HET NUL-NUMMER VAN STRIPKIOSK...

Met gepaste trots houden wij onze nieuwe telg boven de doopvont. In tijden van virtuele realiteit en digitaal vertier, eindelijk nog eens een papieren tijdschrift. Als liefhebbers van stripboeken en –tijdschriften zijn wij papier natuurlijk in grote mate genegen.

Met *StripKiosk* willen we de Europese strips die gemaakt werden in de vorige eeuw, in de schijnwerpers blijven zetten. Niet alleen de strip *an sich* en zijn ontstaansgeschiedenis maar ook zijn verschillende verschijningsvormen zoals albums, afgeleide producten, promotiemateriaal, enz. Wat de albums betreft trachten we hierbij tegemoet te komen aan de verzuchting van de liefhebbers en verzamelaars, door in te zoemen op het bibliografisch karakter ervan. Wat de merchandising betreft, gaan we op zoek naar onbekende objecten.

De vorige eeuw is wat overdreven, *de facto* gaat het in grote lijnen over de periode 1920-1980, de gouden periode van de stripweekbladen, de periode waarin de klassieke stripauteurs hun grootste productiviteit hebben gekend. Niet alleen de Belgische tekenaars, maar ook hun Nederlandse, Franse, Italiaanse, Duitse, Spaanse confraters. Gaan we dan nooit over de grote plas ? We willen ons niet opsluiten in een te nauwe *scope*-bepaling, maar meestal blijven we op het vertrouwde Europese continent.

We spreken daar geenszins een waardeoordeel over uit. We zeggen niet dat de strips van de vorige of volgende decennia slechter zijn, nee, maar we voelen ons meer vertrouwd met de gekozen periode.

Is het dan jeugdsentiment ? Nee hoor, wijzelf zijn opgegroeid met de strips van het begin van de jaren '70, en met de jaren, leer je het kaf van het koren scheiden, en dan zie je hoe hoog de kwaliteit van het geleverde werk in die hoogdagen wel geweest is. Met elk jaar dat verstrijkt, groeit dat inzicht nog meer.

In *StripKiosk* mag u een waaier aan schrijfsels verwachten : analyses, beschouwingen, overzichten, kritieken, bewieroking, ... Maar vooral bewondering en verwondering...

Draai vlug deze pagina om en geniet van dit *nul-nummer*, dat een beeld geeft van wat u zoal mag verwachten wanneer u abonnee van het blad bent.

Marc de Lint en Peter Van Hooydonck

Gezamenlijke hoofdredacteurs

Oproep tot de liefhebbers !

Het initiatief van 't Vlaams Stripcentrum om dit nieuw tijdschrift te lanceren is gegroeid vanuit de passie van enkele gedreven liefhebbers. Het vormgeven en drukken van *StripKiosk* kost echter handenvol geld en we kunnen niet zonder de financiële participatie van een groep abonnees. Berekeningen leren ons dat we uit de kosten komen wanneer we minstens 250 betalende abonnees hebben.
Dit nummer verspreiden we met eigen middelen, maar we kunnen maar starten met de eerste jaargang, die 3 nummers zal tellen, wanneer we voldoende zekerheid hebben. Op het einde van 2018 nemen we de beslissing en worden de abonnees via mail op de hoogte gebracht. Indien het project niet doorgaat, betalen wij natuurlijk het abonnementsgeld netjes terug.
Vandaar deze oproep aan het liefhebberspubliek om hun steun te betuigen en abonnee te worden ! Hoe u dat doet, vindt u op de pagina hiernaast.
De eerste 150 abonnees worden bedacht met een kleine attentie bij het eerste nummer! *Surprise* ...

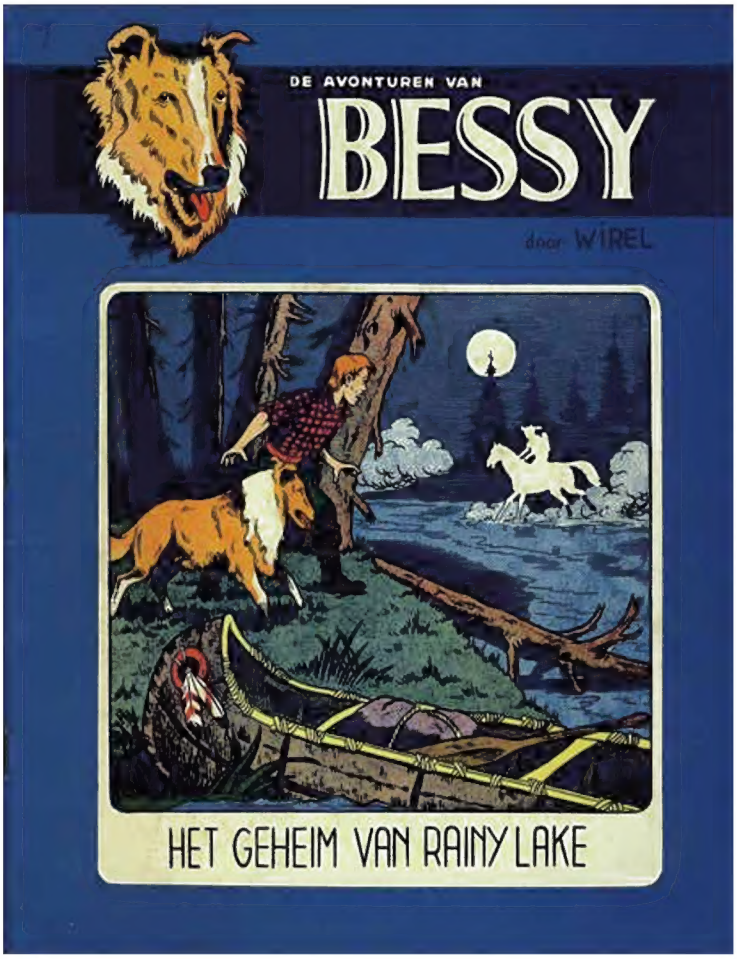

De Bessy-strip verscheen voor het eerst in december 1952 in de Brusselse krant *La Libre Belgique*. Het eerste verhaal had nog geen titel en de strip verscheen onder de naam *Les Aventures de Bessy*. Al snel volgden de eerste Franstalige albums. De eerste twee verschenen tegelijkertijd in 1953 onder de titels *Les Pionniers* en *Le Secret de Rainy Lake*. Opvallend was de vermelding 'par Wirel' op de voorkaft, een samentrekking van **Wi**lly Vandersteen en Ka**rel** Verschuere. Deze toegeving van Vandersteen zullen we later nooit meer terugvinden. Het mag als een uniek feit in zijn loopbaan beschouwd worden. Door zijn grote aandeel in de strip, kreeg Verschuere ook een aandeel in het honorarium op de albumverkoop.

Door Peter Van Hooydonck

De lancering van DE BESSY-ALBUMS in België en Nederland

Op het titelblad van deze albums lezen we als verantwoordelijke uitgever *Les Editions Bessy* met als adres *Eduard Kufferathlaan in Brussel*, het privé-adres van Vandersteen. Deze albums werden dus voor eigen rekening uitgegeven door de tekenaar zélf. Om dit mogelijk te maken, leende Vandersteen het geld bij Octaaf Van Malderen, de baas van drukkerij Erasmus in Ledeberg bij Gent. De boekjes werden uiteraard gedrukt op de persen van die drukkerij. De Bessy-strip liep gestaag verder in de krant *La Libre Belgique* en de Franstalige albums volgden trouw dezelfde chronologie. Wanneer je echter de Nederlandstalige Bessy-albums leest, volgens de nummering die we terugvinden op de achterkanten van de albums, lees je ze niet in chronologische volgorde.

Dat de eerste twee albums door Vandersteen zélf werden uitgegeven, was niet naar de zin van de *Standaard-Boekhandel*, die zag dat Vandersteen op eigen houtje een stukje van de markt dreigde in te palmen. Onderhandelingen over *Bessy* werden opgestart en een overeenkomst werd bereikt in

▾ *Het titelblad van* Le Secret de Rainy Lake, *editie Willy Vandersteen in eigen beheer*

▴ *Het titelblad van* Le Secret de Rainy Lake, *met sticker Erasme die het adres van Vandersteen overplakte.*

de loop van het jaar 1953. Wat de voorpublicaties betreft, werd overeengekomen dat *De avonturen van Bessy* voortaan in het Nederlands zouden verschijnen in het familieweekblad *Ons Volk* a rato van 4 stroken per week. In december 1953 verscheen immers de laatste plaat van *Tijl Uilenspiegel-Fort Oranje* in dit blad en een nieuwe Vandersteen-strip was meer dan welkom. De publicatie van één pagina per week was natuurlijk veel te weinig om het ritme van 12 stroken (3 pagina's) per week in *La Libre Belgique* te volgen. In *Ons Volk* zouden dus niet alle verhalen opgenomen worden. De eerste aflevering van het eerste verhaal verscheen in *Ons Volk* van 17 december 1953. Er werd een eerste vertaling naar het Nederlands gemaakt, maar die was zo Vlaams getint, dat men een nieuwe vertaling maakte voor de albumuitgave.

Maar belangrijker voor Vandersteen was de albumverkoop. Ook daarin werd een overeenkomst bereikt: de *Standaard-Boekhandel* zou de Vlaamse edities van alle Bessy-verhalen uitgeven, de Franstalige tak van de uitgeverij - de SA *Erasme* - de ▸

Franstalige albums. Deze albums werden wel verder gedrukt bij Erasmus in Ledeberg, om correct te blijven naar Octaaf Van Malderen toe. De Vlaamse edities, die op termijn veel belangrijker qua volume werden, werden gedrukt op de persen van de huisdrukkerij *Periodica* in Brussel. Als commerciële geste nam de uitgeverij de resterende voorraad van de eerste twee privé-albums van Vandersteen over en werden die verder aangeboden onder de naam van *Erasme*. Hiervoor werden kleine stickertjes gedrukt die over het adres van Vandersteen werden gekleefd: SA *Erasme, rue des Alliés 226, Bruxelles.*

Chronologie niet gerespecteerd in de Vlaamse albumreeks

In de reeks Vlaamse albums verschenen in 1954 tegelijkertijd *Het Geheim van Rainy Lake*, *De Laatste Diligence* en *Het Geheimzinnige Spoor*. Er werd gewacht met de uitgave van het chronologisch eerste verhaal *De Pioniers* totdat de voorpublicatie ervan in *Ons Volk* achter de rug was. *De Pioniers* en *Het Stalen Ros* verschenen bijgevolg tegelijkertijd in 1955. Af en

▲ *De achterkaft van het eerste Bessy-album in Nederland:* Het Geheim van Rainy Lake *(1955).*

▲ *De achterkaft van het eerste Bessy-album in Vlaanderen* Het Geheim van Rainy Lake *(1954).*

toe werd afgeweken van de juiste chronologie van de verhalen. Zo verscheen *De Spookhengst* in 1956 pas als nummer 10 in de albumreeks, terwijl dit eigenlijk chronologisch nummer 9 is. Ook hier is de reden te zoeken bij de voorpublicaties: *De Spookhengst* liep tot 25 augustus 1955 in *Ons Volk* en bijgevolg stelde men het brengen van de albumversie even uit. Ook *De Klopjacht*, dat verscheen in *Ons Volk* tot 22 maart 1956 schoof als album verder op in de reeks, en kwam na *De Zwarte Prins* en *De Zwijgende Getuige* uit. Een zelfde fenomeen kwam nog verder in 1956 voor, toen Willy Vandersteen even op adem moest komen: in de krant van 10 augustus 1956 verscheen het stripje *De Vermoeiden* waarin de lezers vernamen dat er gedurende enkele weken geen Suske en Wiske-strip zou verschijnen. Om de leemte op te vullen, verscheen de Bessy-strip *De Gevangene der Witchinoks* in *De Standaard*. Ook hier heeft men even gewacht om het album uit te geven, want *Le Prisonnier* is in feite het 11de verhaal en had dus normaliter begin 1956 in album moeten verschijnen. Om de Bessy-verhalen chronologisch te lezen, moet men dus eigenlijk de volgorde van de Franstalige albums volgen.

Bessy in Nederland

In navolging van de Suske en Wiske-strip werden mogelijkheden onderzocht om Bessy in Nederlandse tijdschriften of kranten gepubliceerd te krijgen. Een eerste afnemer was het Nederlandse jezuïeten-tijdschrift *De Linie*. Daarin

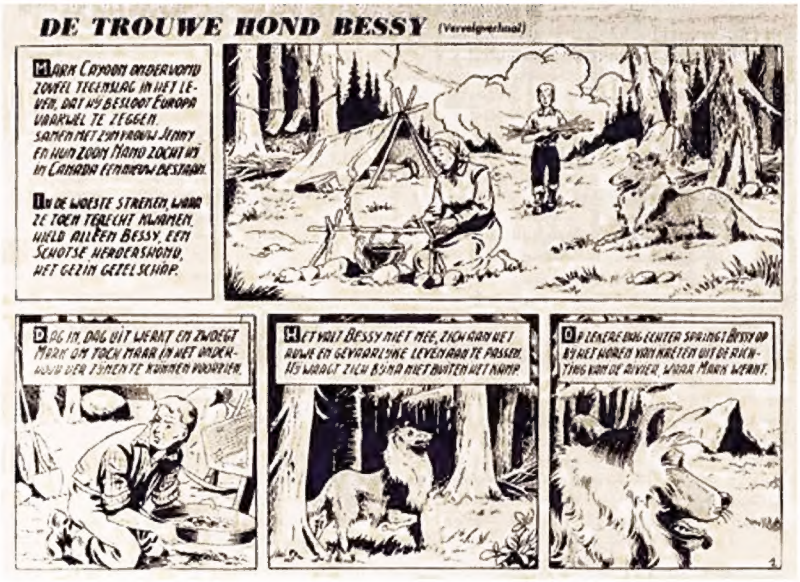
DE TROUWE HOND BESSY (Vervolgverhaal)
MARK CRYDON ONDERVOND ZOVEEL TEGENSLAG IN HET LEVEN, DAT HIJ BESLOOT EUROPA VAARWEL TE ZEGGEN, SAMEN MET ZIJN VROUW JENNY EN HUN ZOON NANO ZOCHT HIJ IN CANADA EEN NIEUW BESTAAN.
IN DE WOESTE STREKEN, WAAR ZE TOEN TERECHT KWAMEN, HIELD ALLEEN BESSY, EEN SCHOTSE HERDERSHOND, HET GEZIN GEZELSCHAP.
DAG IN, DAG UIT WERKT EN ZWOEGT MARK OM TOCH MAAR IN HET ONDERHOUD DER FAMILIE TE KUNNEN VOORZIEN.
HET VALT BESSY NIET MEE, ZICH AAN HET NIEUW EN GEVAARLIJKE LEVEN AAN TE PASSEN. HIJ WAAGT ZICH BIJNA NIET BUITEN HET KAMP.
OP EEN DAG CENTER SPRINGT BESSY OP BIJ HET HOREN VAN KREETEN UIT DE RICHTING VAN DE RIVIER, WAAR MARK WERKT.

▲ *De eerste aflevering van* De Avonturen van Bessy *in* De Linie. *Een betere reproductie was helaas onmogelijk.*

verschenen in 1953 de eerste stroken van *De Trouwe Hond Bessy* in de bijlage *Jeugdlinie*. Het hoofdpersonage Andy veranderde er van naam: hij heette er Nand. Het verhaal verscheen niet volledig.

Uiteindelijk werd een meer stabiele klant gevonden: het weekblad *De Katholieke Illustratie* was het eerste Nederlandse weekblad om volledige Bessy-verhalen te publiceren. Het eerste verhaal was *De Laatste Diligence*, dat verscheen van 19 februari 1955 tot 10 september 1955. Toen in datzelfde jaar 1955 de eerste Bessy-albums werden geïntroduceerd op de Nederlandse markt, werd *De Laatste Diligence* uit de titellijst gehaald omdat de voorpublicatie nog niet beëindigd was. Er werden dus slechts 4 albums verspreid dat jaar. Dit verklaart waarom er Bessy-albums bestaan met 4 titels in de titellijst in plaats van 5. In de jaren '50 gebeurde het heel regelmatig dat men wachtte totdat verhalen beëindigd waren in één of ander blad. Toen in 1956 *Het Teken van de Grote Geest* in *De Katholieke Illustratie* verscheen, wachtte men met de albumuitvoering tot in 1957.

Opvallend bij de publicatie van de eerste afleveringen in *De Katholieke Illustratie* was de verandering van het pseudoniem. WIREL werd gewijzigd in KARLY, een *spielerei* die maar 5 weken heeft geduurd. Karel Verschuere lag weliswaar in de bovenste schuif, maar de ijdelheid van Vandersteen was nog groter. ●

Nieuw voor Nederland!
De avonturen van Bessy
Prachtige kinderverhalen over de trouwe hond BESSY, die met haar meester Andy en zijn ouders in het Canadese hoge Noorden woont. Ze beleven daar allerlei spannende avonturen en kinderen, die van het meer dramatische avonturenverhaal houden, zullen deze gebeurtenissen met graagte lezen en herlezen.
In het weekblad DE KATHOLIEKE ILLUSTRATIE kunt U iedere week als stripverhaal DE AVONTUREN VAN BESSY lezen.
Zorg voor voldoende voorraad, want wij zijn ervan overtuigd, dat DE AVONTUREN VAN BESSY de Nederlandse jeugd stormenderhand zullen veroveren!
Er zullen geregeld nieuwe delen van DE AVONTUREN VAN BESSY verschijnen.
De volgende 4 titels kunnen geleverd worden:
HET GEHEIM VAN RAINY LAKE
HET GEHEIMZINNIG SPOOR
DE PIONIERS
HET STALEN ROS
Ieder deel minstens 52 blz. 4-kleurig omslag
Formaat is iets groter dan onze bekende albums SUSKE & WISKE
★
Prijs per deel f 1.90
De bij aanbieding bestelde exx zijn afgeleverd

▲ *Een advertentie uit* Nieuwsblad voor de Boekhandel *van 17 maart 1955.*

DE LOMBARD COLLECTIE

Parel aan de Belgische stripkroon

In de periode 1946-1965 was *Tintin/Kuifje* een referentie in de stripwereld. In de eerste plaats dank zij de steun van Hergé, die er zijn *Kuifje*-verhalen in voorpubliceerde, maar ook door de artistieke rijkdom van een hele plejade tekenaars.

Zij leverden voorplaten voor het weekblad, lange en korte verhalen, gags, cartoons en ander grafisch materiaal. De langere verhalen vonden meestal hun weg naar een albumuitgave. Deze albums werden uitgegeven door de Lombard uitgaven, oorspronkelijk gevestigd in de Lombardstraat in Brussel, en later in de Paul-Henri Spaaklaan.

De eerste reeks albums werd de *Lombard Collectie* genoemd (*La Collection du Lombard*), en was een concept van uitgever Raymond Leblanc, die naar analogie met de albums van *Kuifje/Tintin*, die bij Casterman bleven verschijnen, een prestigieuze reeks wilde neerzetten. De albums uit deze reeks hebben dan ook dezelfde *look & feel*: ze zijn meestal gekartonneerd, hebben meestal een rood linnen rug, zijn voorzien van al dan niet geïllustreerde schutbladen en vanaf 1954 werd achteraan een zegel met Kuifjespunten afgedrukt.

De albums bestaan zowel in het Frans als in het Nederlands, maar ook hier zijn uitzonderingen en talrijke verschillen te noteren. De populariteit van deze serie was groot, zodat de albums regelmatig werden herdrukt om aan de vraag te kunnen voldoen. Nochtans waren deze boeken niet goedkoop, met winkelprijzen tussen 29 en 79 BEF, naargelang het aantal pagina's. Verzamelaars zijn tuk op de eerste drukken van deze mooie albums, en net zoals bij alle gekartonneerde stripboeken, is het moeilijk om een echt onberispelijk exemplaar te vinden. Hoe je een eerste druk kan onderscheiden van een herdruk, of waarop je moet letten bij de identificatie van een album, willen we in deze rubriek belichten. In dit nummer richten we het vergrootglas op de albums van de reeks *Dan Cooper*.

Door Peter Van Hooydonck

DE ALBUMS VAN
DAN COOPER

De avonturen van de Canadese piloot en ruimtevaarder Dan Cooper verschenen voor het eerst in *Kuifje* vanaf 1954, en waren in feite een antwoord op de zeer populaire reeks *Buck Danny* die in *Robbedoes* verscheen. Ze werden getekend en verzonnen door Albert Weinberg (1922-2011). Volgende titels verschenen in het weekblad tussen 1954 en 1962:

- De Blauwe Driehoek
- De Meester van de Zon
- De Muur der Stilte
- Operatie Jupiter
- Richting Mars
- Duel in de Wolken
  (scenario van Jean-Michel Charlier)
- Het Waagstuk
  (scenario van Jean-Michel Charlier)
- Het Escadrille van de Jaguars
  (scenario van Jean-Michel Charlier)
- Het Geheim van Dan Cooper

Op *Operatie Jupiter* na, verschenen al deze verhalen in album tussen 1957 en 1965, met de vermelding *Lombard Collectie* op de cover. De reeks liep daarna uiteraard nog verder, maar de verhalen verschenen niet meer in de *Lombard Collectie.*

De Blauwe Driehoek: *de voorkaft van het album in eerste druk.*

De Blauwe Driehoek: *de lichtblauwe achterkaft van de eerste druk.*

Bespreking van de gekartonneerde edities:

De Blauwe Driehoek

De eerste druk dateert van april 1957, wat we kunnen afleiden uit de bijlage bij het Paasnummer van dat jaar van het weekblad *Kuifje*. Het Alex-album *Het Vervloekte Eiland* moest later in dat jaar nog verschijnen en mag niet in de titellijst staan. Bovendien is de eerste druk een halve cm groter en zijn de schutbladen geïllustreerd. Er bestaan nog vier andere drukken.

De Blauwe Driehoek: *de variant met ander lettertype 'door Albert Weinberg'.*

De Blauwe Driehoek: *de rode achterkaft van de tweede druk.*

De Meester van de Zon

Er bestaat geen discussie over de eerste druk. Wat wel bijzonder is, zijn de edities met de groene achterkaften met schild. Het zijn echte anachronismen, waarschijnlijk gemaakt met recuperaties van oude achterkaften die nog beschikbaar waren. Opvallend detail: dit album bestaat met twee verschillende groene achterkaften met schild.

dit zijn de beste vrienden voor je vakantie !
DRIE NIEUWE ALBUMS VAN
DE LOMBARD COLLECTIE
59 F.
Gebonden en gekartonneerd
49 F.
Gebonden en gekartonneerd
49 F.
Gemaald
... die de lange lijst van de prachtige albums nog komen vergroten :
In al deze albums vind je KUIFJE's punten.
TE KOOP IN ALLE BOEKHANDELS

Bijlage van het weekblad Kuifje *nr. 16 van 18 april 1957 met het pas verschenen album* De Blauwe Driehoek.

De Meester van de Zon: *voorkaft van het album in eerste druk.*

De Meester van de Zon: *één van de twee groene achterkaften (herdruk).*

Richting Mars: *de achterkaft van de eerste druk.*

Richting Mars: *de achterkaft van de herdruk.*

HET VOLLEDIGE ARTIKEL VERSCHIJNT IN HET EERSTE NUMMER VAN STRIPKIOSK.

STRIPKIOSK FOCUST OP

RIKKI EN WISKE

In de rubriek *StripKiosk focust op...* richten we ons op de fervente en veeleisende verzamelaars van uitzonderlijke stripboeken, albums die men zelden of nooit ziet in een perfecte staat, omwille van hun zeldzaamheid en/of hun fragiliteit.

Het beschrijven van een staat van een oud stripalbum heeft al voor veel controverse gezorgd. Het is en blijft een subjectief gegeven dat vaak op oneerlijke manier gehanteerd wordt, omdat het de waarde van een album sterk beïnvloedt. Eigenaars of verkopers van albums hebben om die reden dikwijls de neiging om hun boeken hoger in te schatten of voor te stellen dan de realiteit toelaat.

Maar een ***perfect*** exemplaar, zonder énige tekortkoming, én niet gerestaureerd, is voor vele oude titels uit de periode 1930-1955 waarschijnlijk een utopie. Het predicaat ***nieuwstaat*** of ***stockstaat*** is iets anders. Dit begrip, dat te pas en te onpas in verzamelaarskringen wordt gehanteerd, veronderstelt dat het album in een staat verkeert, zoals men het destijds nieuw kon kopen. Maar ook dan kunnen kleine onvolkomenheden ontdekt worden, die ontstaan zijn tijdens het productieproces van het album, bij het drukken of het inbinden, bij het verpakken, bij het transport, bij het wegzetten op de plank, bij het bewaren... Zo is een album dat helemaal gaaf is, maar toch verroeste nietjes heeft, zeker niet perfect te noemen. Een album waarvan de nietjes sterk door de rug zijn geslagen, waardoor het papier aan de rug wat beschadigd is, is zeker niet perfect, maar kan wél in *nieuwstaat* zijn omdat het zo nieuw verkocht werd.

Nieuwstaat is dus niet gelijk aan perfect.

Door Peter Van Hooydonck

▲ *De voorkaft van het album, heel moeilijk te vinden zonder kreuken.*

▼ *Een voorbeeld van de verticale breuklijn.*

In dit nummer zetten we de schijnwerpers op het album *Rikki en Wiske*, één van de iconen van de Vlaamse strip, en zeker een mijlpaal in de geschiedenis van Suske en Wiske. Het album verscheen in maart 1946, vermoedelijk in een oplage van 7000 exemplaren. Dit is een behoorlijk hoge oplage. De uitgeverij had de verkoopbaarheid wat overschat, want de boeken waren nog tot eind 1948 verkrijgbaar. Heel zeldzaam is een album van *Rikki en Wiske* dus niet.

Ik heb nog nooit een perfect exemplaar van *Rikki en Wiske* waargenomen, noch exemplaren in échte nieuwstaat. Wel heb ik minder dan 5 exemplaren kunnen bekijken die bijna nieuwstaat waren, die dus zeer kleine mankementen vertoonden. Ze hadden allen wel één of ander minieme tekortkoming, maar ze waren ongelezen en ogenschijnlijk onberispelijk.

En dan zijn er de mankementen die alle boeken bedreigen: verkleuringen, vochtplekken, een naam of stempel in het boek, roest aan de nietjes, een loszittend middenblad, enzovoort.

Een *bijna nieuwstaat* exemplaar van *Rikki en Wiske* is een lust voor het oog. De cover is glad en vertoont geen kreuken of vouwtjes, de kleuren zijn nog zo intens als bij het verschijnen, hoeken en randen zijn nog scherp, de rug is volledig gaaf. We tonen enkele foto's van zo'n exemplaar, om aan te tonen dat ze wel degelijk bestaan, zij het in zéér beperkte getale.

Ik schat dat er minder dan 5 exemplaren bestaan in *bijna nieuwstaat*. ▸

◂ *De achterkaft : rechts onderaan minieme schade aan de rand.*

▾ *De voorkaft, glad als een biljartlaken.*

▾ *De achterkaft : ook mooi glad.*

Veel voorkomende mankementen aan dit album zijn:

- Een verticale vouw in de voorplaat, helaas bijna altijd in min of meerdere mate aanwezig omdat het album een gekartonneerde cover heeft, maar niet sterk genoeg was om onbuigbaar te zijn. Wanneer je het album weglegt in een stapel andere *Suske en Wiske*-albums, gaat de vouw als vanzelf ontstaan;
- Kleine kreukjes die horizontaal vertrekken vanuit de rug;
- Slijtage op de rug, waardoor het witte lijntje waarin de nietjes werden geslagen, beschadigd geraakt;
- Slijtage aan de randen en hoeken.
- **Opgelet:** de kleine putjes ter hoogte van de woorden *De Avonturen van*, zijn het resultaat van een foutje in het drukproces (waarschijnlijk een mechanisch foutje in de drukplaat). •

RIKKI EN WISKE

▲ De bovenkant van de achterkaft : bemerk de glans van de zwarte inkt.

▲ De linkeronderhoek van de voorkaft: kijk naar de scherpte van de hoek.

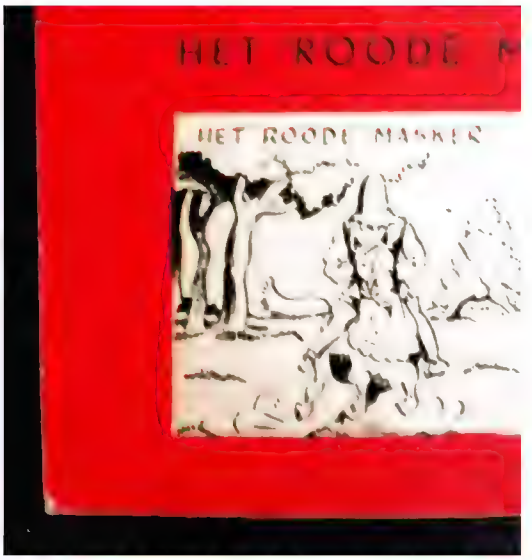

▲ De linkeronderhoek van de achterkaft vertoont een klein mankement.

De inhoud van het album is mooi strak ingebonden.

1
NE PAS DÉRANGER SVP
2
3
NE PAS DÉRANGER
4
5
6
AH! OUI... JE ME SOUVIENS, JOYEUX ANNIVERSAIRE
7

Van verjaardagskaarten voor de leden van DE ROBBEDOES CLUB tot de onvindbare opdrachtkaarten van FRANQUIN

Door Philippe Mouvet

De Robbedoes Club anno 1938

Toen Jean Dupuis in 1938 zijn jeugdbladen *Spirou* en *Robbedoes* opstartte, beschouwde hij dit uitgeversinitiatief als zijn bijdrage, via humor en ontspanning, aan een ruimere katholieke beweging van hernieuwde nabijheid en begeleiding van de jeugd, die toen doorheen de Belgische samenleving aan de gang was.

Dat het geloof in een liefhebbende God na de verschrikkingen van de Eerste Wereldoorlog een flinke dreun had gekregen, was te begrijpen. De katholieke kerk was er zich toen goed van bewust dat er dringend nood was aan een ruim, wervend maatschappelijk project om dat geloof opnieuw tot in de huiskamers, op het platteland en in de fabrieken te krijgen. Centraal stond daarin het begrip 'nabijheid'. Christelijke normen en waarden dreigden anders verloren te gaan.

Priester Jozef Cardijn richtte hiervoor het *Jeugdverbond voor Katholieke Actie* op, dat zich vanaf 1924 diversifieerde en vertakte om specifieke groepen binnen de katholieke jeugd te bereiken: jonge arbeiders en werknemers, leerlingen en studenten, jonge zelfstandigen, jonge boeren, het hoger onderwijs. Elke doelgroep kreeg zijn eigen werking, beweging, activiteiten, ledenblad, enzovoort.

Elke beweging werd ook vrij snel opgesplitst in een werking voor jongens en één voor meisjes. Die waren op hun beurt opgesplitst naargelang de ouderdom van de leden (van kleine kinderen tot jongvolwassenen). Vergelijk het een beetje met de scoutswerking. Al die opgesplitste werkingen hadden ook hun eigen blad. Binnen de katholieke wereld deed al wie structureel bezig was met jeugd mee, onder andere de paters van Averbode die via hun Eucharistische Kruistochten vrij vroeg in hun scholen hun kinderbladen zoals *Zonneland* verspreidden.

De meeste van deze publicaties waren heel wervend en ondersteunden de werking van hun doelgroepen, meer bepaald de Clubs waarvan de leden/lezers deel uitmaakten. Elk lid van een katholieke beweging was dus lid van een Club, met lidkaart, clubspeld en 'erewet' met een duidelijke gedragscode voor een voorbeeldig christelijk leven op ieders maat.

Jean Dupuis en zijn gezin waren heel gelovig en plaatsten in 1938 hun nieuwe publicaties *Spirou* en *Robbedoes*, al waren het commerciële producten, binnen dit ruime katholiek maatschappelijk project.

Ook de lezertjes van deze jeugdbladen werden aangemoedigd om lid te worden van de Spirou- en Robbedoes Clubs. Een groot deel van de redactionele inhoud was op de werking van deze clubs gericht. Bij het lidmaatschap hoorden ook een lidkaart, een kenteken en een Robbedoes-erewet (een doorslagje van die van de katholieke bewegingen), en je werd geacht je gedrag hieraan aan te passen. Deze Clubs kenden van 1938 tot begin jaren '50 een enorm succes.

Vanaf 1941 werd ook elk lid op zijn verjaardag getrakteerd op een persoonlijke verjaardagskaart. ▸

Van verjaardagskaarten voor de leden van DE ROBBEDOES CLUB tot de onvindbare opdrachtkaarten van FRANQUIN

Robbedoes' verjaardagskaarten

Deze verjaardagskaarten werden exclusief voor de Clubs gemaakt. Dupuis drukte ze uiteraard zelf en ze waren niet in de handel te koop, ook niet via het blad.

De eerste kaart dateert van 1941 en is niet geïllustreerd. In een enthousiaste korte tekst wenst Snuffeltje de leden een geweldige verjaardag. Tot nu toe hebben wij deze kaart enkel in het Frans waargenomen 1

1

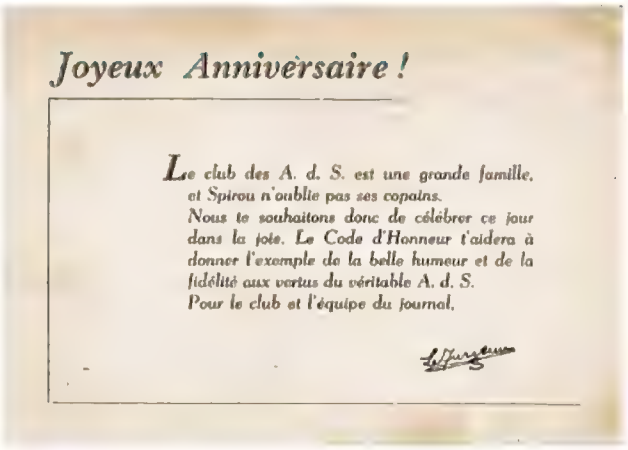
Joyeux Anniversaire !
Le club des A. d. S. est une grande famille, et Spirou n'oublie pas ses copains. Nous te souhaitons donc de célébrer ce jour dans la joie. Le Code d'Honneur t'aidera à donner l'exemple de la belle humeur et de la fidélité aux vertus du véritable A. d. S. Pour le club et l'équipe du journal.

Van 1942 tot en met 1945 zijn de kaarten fraai geïllustreerd door Jijé.

- 1942: Robbedoes en Spip met een grote bos bloemen 2
- 1943: Robbedoes springt uit de tas van een postbode 3
- 1944: op het ogenblik dat de jeugdbladen door de Duitse bezetter verboden zijn, worden de leden van de clubs via allerlei initiatieven gemotiveerd om *Robbedoes* en de *spirit* die hij uitdraagt niet te vergeten. Om de verjaardagskaart te illustreren wordt één van de twee tekeningen gebruikt die Jijé voor de Robbedoeskalender 1944 maakte (en die verscheen in de *Robbedoesalmanak* 1944): Robbedoes doet een dutje in het gras, Spip houdt een bord vast waarop 'Werkloos' staat te lezen. De bijhorende tekst luidt: '*Ik slaap... maar mijn hart is wakker...*' 4
- 1945: ter gelegenheid van het einde van het tweede wereldconflict stuurt het blad, dat opnieuw verschijnt, de clubleden een prachtige kaart van Robbedoes en Spip, met op de achtergrond een grote 'V' (V van Victoire! of Victory!) Geen verjaardagskaart dus, maar ze past ons inziens wel in het rijtje 5.

2

4

EN CHOMAGE
1944
JE DORS... MAIS MON COEUR VEILLE...
Heureux Anniversaire.

3

Mes meilleurs vœux pour ton anniversaire
Spirou
Spirou

5

6

- Een kleine versie van deze kaart wordt ook gekleefd op een heel beperkt aantal lidkaarten uit 1945 6
- In 1945 worden de leden ook getrakteerd op een echte verjaardagskaart: de wensen worden overgemaakt door een groep helden uit het blad: Robbedoes, Kwabbernoot, Spip, Baard en Kale, Jan Kordaat en Jefke, Karamel en Romulus 7.

Tussen 1946 en 1950 worden verschillende tekenaars van het stripblad ingezet om de illustraties van de verjaardagskaarten te verzorgen:

- 1946: Robbedoes, Spip en Kwabbernoot staan in de deuropening met een mooie bos bloemen 8. De kaart is getekend door André Franquin, die ondertussen de Robbedoesstrip van Jijé heeft overgenomen;
- 1947: Geen kaart. De Robbedoesclubs zijn aan een reorganisatie toe en aan de hernieuwing van hun ledenbestand;

7

- 1948: verjaardagskaart '10 *jaar weekblad Robbedoes*', met Robbedoes, Spip, Kwabbernoot, Lucky Luke, Jan Kordaat en Blondie en Blinkie aan tafel rond een verjaardagskaart. Waarschijnlijk een tekening waar Franquin, Morris, Paape en Hubinon samen aan gewerkt hebben, maar zeker zijn wij daar niet van 9.

8

9

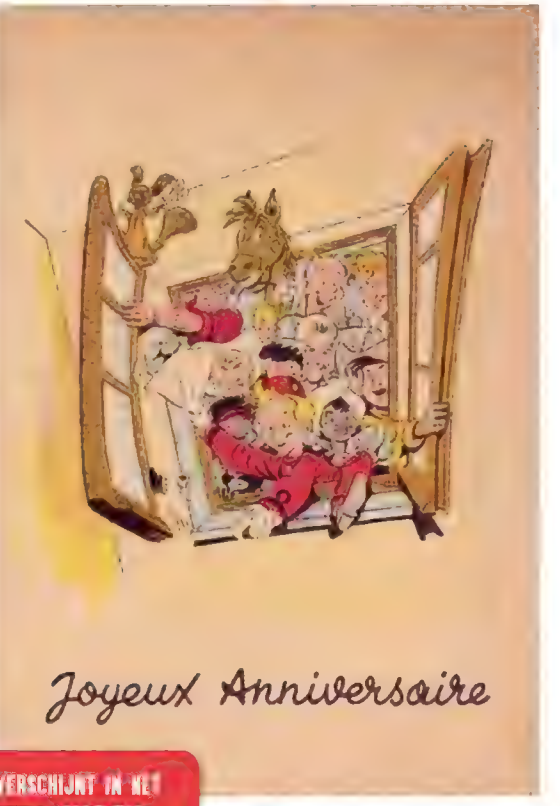

10

Midden 1948 vertrekken Jijé (en zijn gezin), Morris en Franquin naar Amerika om het er in de tekenfilmwereld te gaan maken... De daaropvolgende jaren worden de verjaardagskaarten door hun achtergebleven collega's getekend:

- In 1949 door Sirius, tekenaar van *De Blauwe Sperwer*-strip. Alle personages uit het blad komen langs het raam binnen 10
- In 1950 door Eddy Paape, die de avonturen van *Jan Kordaat* van Jijé heeft overgenomen. De 7 vakjes op de grote vo[illegible] samen een soort strip 11

HET VOLLEDIGE ARTIKEL VERSCHIJNT IN HET EERSTE NUMMER VAN STRIPKIOSK.

De personeelsbladen van

DE GIDS, HET VOLK EN DE STANDAARD

Drie belangrijke krantengroepen verspreidden op hun hoogtepunt een personeelsblad onder de medewerkers: De Gids (*De Zetduivel*), Het Volk (*'t Bobijntje*) en De Standaard (*De Kleine Krant*). Het lag voor de hand dat men een beroep deed op de huistekenaars om illustraties te leveren. Die personeelsbladen vormen een grotendeels onontgonnen bron van illustraties en informatie. Vooral Marc Sleen komt uitgebreid aan bod in de periode dat hij voor die krantengroepen werkte: De Gids (1944 t.e.m. 1950), Het Volk (1950 t.e.m. 1965) en De Standaard (1965 t.e.m. 2002), maar ook Rik Clement en Pil leverden tekeningen. Willy Vandersteen komt slechts zeer sporadisch voor in de personeelsbladen van de kranten waarvoor hij succesvolle strips leverde, maar hij was dan ook - in tegenstelling tot Marc Sleen en Rik Clement - niet in dienst bij die kranten.
In dit nummer focussen we op ***De Zetduivel***.

door Yves Kerremans

De Zetduivel

Huisorgaan van de N.V. De Gids

(februari 1945 – december 1947)

De N.V. De Gids werd na de Tweede Wereldoorlog opgericht door Tony Herbert en Leon Bekaert. Die industriëlen maakten gebruik van het publicatieverbod dat de NV *De Standaard* na de bevrijding opgelegd kreeg omdat zij de krant *Het Algemeen Nieuws* had uitgegeven tijdens de Duitse bezetting. Herbert en Bekaert sloten een huurovereenkomst met de familie Sap (eigenaar van *De Standaard*) voor de gebouwen, de drukkerij en de krantentitels (*De Standaard* en *Het Nieuwsblad*). Op 5 oktober 1944 verscheen het eerste naoorlogse nummer van *De Standaard*, op 8 november 1944 werd de N.V. De Gids opgericht en twee dagen later werd de titel van *De Standaard* veranderd in *De Nieuwe Standaard*; de titel van *Het Nieuwsblad* bleef behouden. Zowel Marc Sleen als Willy Vandersteen leverden tekenwerk voor de uitgaven van De Gids: de kranten *De Nieuwe Standaard* en *Het Nieuwsblad*, het familieweekblad *Ons Volk* en het jeugdblad *Ons Volkske*. Huiscartoonist Marc Sleen tekende werkelijk alles: politieke karikaturen, portretten van betrokkenen bij processen, moppen, illustraties bij artikels en verhalen, landkaarten, ... Van Willy Vandersteen verschenen *Rikki en Wiske* (na één verhaal werd Rikki vervangen door Suske) en *De Familie Snoek*. ▸

De Zetduivel

In februari 1945, vier maanden na de oprichting van De Gids, verscheen het eerste nummer van *De Zetduivel*, met als ondertitel '*huisorgaan van de N.V. De Gids – Verschijnt als 't past*'. De toon werd meteen gezet in een kadertje naast de titel met verwoordingen als '*niet gecensureerd*', '*de plaats van hoofdredacteur is vacant*', '*telefoon in reparatie*' en '*postrekening geblokkeerd*'. In totaal verschenen tien nummers: acht in 1945, en telkens slechts één nummer in 1946 en 1947. Het nummer uit 1947 kreeg de aangepaste titel *De Nieuwe Zetduivel*, een verwijzing naar *De Nieuwe Gids*, de krantentitel na de breuk met *De Standaard*. De oplage bedroeg volgens de redactie 250 tot 400 exemplaren (250 voor de eerste zes nummers van 1945, 300 voor het zevende nummer van 1945 en 400 voor de nummers uit 1946 en 1947); in de hoofding verwoordt de redactie het als '*2.500 [3.000] [4.000] exemplaren (of een 0 te veel)*'. Vanaf het vijfde nummer (juni 1945) werd de titel aan beide zijden geflankeerd door een tekening van de hand van Marc Sleen: links een journalist met pen in de hand en een (zet)duivel op de schouders, rechts Tony Herbert als duivel met een drietand in de hand. Voor het nummer van *De Nieuwe Zetduivel* (december 1947) bleef alleen de redacteur met zetduivel op de schouders in de titel staan.

Niettegenstaande De Gids twee tekenaars van formaat in huis had, Marc Neels en Willy Vandersteen, zijn er alleen tekeningen van Marc Neels terug te vinden in het personeelsblad. De enige verwijzingen naar het tekenwerk van Vandersteen zijn terug te vinden in de nummers van augustus 1945 en december 1947: in het eerste geval wordt de uitroep van Tante Sidonie over een spiegel in verband gebracht met het poëziemaandblad met de titel *De Spiegel*. Dit is zonder twijfel de scène uit *Rikki en Wiske*, waarin Sidonie in de gevangenis zit en met behulp van een spiegel kan ontsnappen. In het tweede wordt een sneer gegeven naar '*de snuggere Wuskes en Siskes die de lelijke gewoonte hadden, iedere dag op het blad te arriveren als de laatste trein reeds vertrokken was, zodat de fotograveurs er mochten achter 'sjezen, volle petrol*''. De vaak erg late levering van de Suske en Wiske-bandjes was inderdaad legendarisch en dreef de technici van de krant vaak tot wanhoop. Het tekenwerk van Marc / M Neels / Marc Neels / Marc Sleen is echt massaal aanwezig: een negentigtal portretten, grappen, illustraties en zelfs een echt stripverhaaltje. Die twee stroken tonen de verhuizing van Marc en zijn collega Juliaan Haest

Marc tekent Paul de Ryck als De uil en zijn jongskens, een verwijzing naar diens rubriek 'In den uil' (De Zetduivel *1945-1).*

Marc als 'moderne landlooper' (De Zetduivel *1945-8).*

Een moderne landlooper of... de weerwraak van een fotograaf op den caricaturist !

naar Siberië, zoals hun nieuwe werkruimte werd genoemd.

De portretten vormen een echt fotoalbum van de medewerkers van *De Nieuwe Standaard*, *Het Nieuwsblad*, *Ons Volk* en *Ons Volkske*: Paul de Ryck, Gaston Durnez, Hubert Van Herreweghen, Jan Heiremans, Marc De Backer en vele anderen. Het persoonlijke en professionele leven van de medewerkers wordt door de tekenaar grappig in beeld gebracht. Een collega getuigt in het nummer van oktober 1945 (1945-8) dat hij niet graag bij Marc komt '*want indien hij je dikwijls te zien krijgt, kent hij gauw je beeld en dan moet men niet verwonderd zijn, als men zijn evenbeeld ziet in De Zetduivel met een lief versje er onder*'. In hetzelfde nummer neemt een fotograaf wraak op '*den caricaturist*' met een foto van Marc als '*een moderne landlooper*'.

Redactioneele Vervoermiddelen

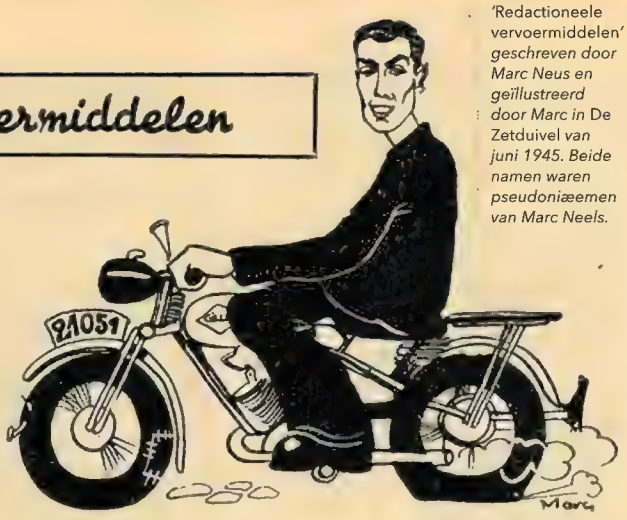

'Redactioneele vervoermiddelen' geschreven door Marc Neus en geïllustreerd door Marc in De Zetduivel *van juni 1945. Beide namen waren pseudoniemen van Marc Neels.*

Moto 21

NOG nooit heb ik den kleinen peuter van mijn broer zoo gelukkig gezien, als de Mommens, den dag dat hij voor de eerste maal mocht tuffen. Tuffen is Antwerpsch dialect en beduidt ; zich met een moto voortbewegen.

Ik zie hem nog altijd op zijn hurken zitten voor het tweewielig voertuig dat zijn grootste bewondering wegdroeg. Hij streelde met zachte gebaren de bougie, den benzinebak en de banden; strooide honderdduizend vragen uit over het hoofd van Bert Van Dessel. Zestien minuten nadien reed hij en één-en-twintig minuten later was de debraillage kapot, het versnellingsapparaat in frut en de ketting lag gelijk 'n en driedubbelen paling twee kilometer ver op het asfalt. Van Mommens verwondert ons dat geenszins; wie hem kent weet tot wat hij in staat is, ten andere, mijne heeren, elk kan een ongelukske tegenkomen, maar dat hij den heldenmoed had het op een van zijn vrienden zijn geweten te schuiven, zet alle communistische methodes in de schaduw.

Nu is onze vriend in een zoo vergevorderd stadium dat hij reeds deftig kan tuffen. Schaarbeekstation noch Evere zijn hem te ver en... hij doet het met brio. Alles wat Karel onderneemt doet hij met brio : eierkoeken bakken zoowel als telefoneeren op verkeerde nummers. Vergeten we echter niet dat hij een van de drie musketiers is en daar wordt geen kwaad van verteld: wie een van de drie aanvalt... verschijnt nooit op het laatste oordeel.

Alles te zamen is Karel « 'n goeie bloed ». Hij stelt richtlijnen in zijn leven voorop. Ik zal er hier twee als voorbeeld aanhalen, alhoewel ik er dan mag van overtuigd zijn in geen acht nachten meer rustig te slapen, want ik lig naast hem.

Als Mommens het in zijn hoofd krijgt, rookt hij in veertien dagen geen enkele cigaret; kwestie van uw wil eens te meten en eens te laten zien dat ge een man uit een stuk zijt. Verder droomt hij er van later met een beige autotje de halve wereld te doorkruisen. En er zijn er nog die daar van droomen.

De schoone Paardrijdster

Op een schoonen Maandagmorgen in de maand Mei, « Marc, ik heb paard gereden! Karel wat een gevoel! Geweldig, Marc! O, Frans! Wel Mary !...

Zoo met een vurig ros door de wouden te draven, den grond onder u te voelen wegvluchten, den zwoelen geur der frissche meiklokjes in te snuiven. Ge voelt u Cithilde op valkenjacht. Ge vervloekt de redactie met haar zes-en-negentig trappen en vervelende hoofdredacteurs. Ge denkt aan de sage van den heer Halewijn :

« Si sette haer scrilings up dat ros, al singhende ende clinghende reet si door 't bosch ».

O zalig gevoel ! O hemelsch genot ! Geef me nog vele jaren. Geef me een paard en de sporen, opdat ik immer als fiere amazone de wouden van Ter Kameren en de redactie moge doorkruisen.

Van een Automobilist

Zijn rechterwijsvinger houdt het stuur. Zijn linkerarm rust nonchalant op het portier. De onafscheidbare pijp verspreidt kunstmatige wolkenbanken die het landschap verdoezelen en de koeien doen niezen. Smith heeft een zacht beroep gekozen : handelsreiziger in matrassen. Hij heeft ons laten knotsen met ons lood en ons zetsel, hij verkoos de ruime banen, de Luxemburgsche wouden en de boter. « De lucht ruikt er anders », zegt Smith en hij heeft gelijk.

Nee, Smith, wij vinden het niets interessant dat ge zoo maar de pijp aan de zetterij geeft.

MARC NEUS.

Ge verhuist vanmaandag naar de tweede verdieping. Goeien avond en geen oog toe!
ONS VOLK
Het is ongehoord!
Dat heeft ons een halven dag verlet gedaan, vijf schade inhoe
Het spijt me Heeren, maar u zult moeten verhuizen naar Sibene
Marc
DE SPECTATOR

Stripverhaaltje uit De Zetduivel *van juni 1945 met o.a. Marc, Paul De Ryck en Juliaan Haest .*

Een bijzondere plaats nemen de artikels, tekeningen en ballades in naar aanleiding van de 'trouwmanie' van de redacteurs. Marc Neels trouwt op 7 april 1945 met Magdalena (Mady) Palinckx en '*De Zetduivel heeft het gelag moeten betalen*'. Het nummer van die maand (april 1945) bevat een foto van het pasgetrouwde paar en een '*ballade van troost voor Marc Neels die vandaag trouwt*'. Marc heeft op dat moment andere prioriteiten en die maand staat er dan ook slechts één tekening van hem in *De Zetduivel*. In augustus 1945 is het opnieuw zo ver: '*in een tijdspanne van zes dagen werden drie onzer redacteurs door deze epidemie ondermijnd*'. Deze keer h
en maakte hij twee mooie t

c ter gelegenheid van de trouw
*lommens (*De Zetduivel *1945-7).*

HET VOLLEDIGE ARTIKEL VERSCHIJNT IN HET EERSTE NUMMER VAN STRIPKIOSK.

BLAD VOOR BLAD
verdwenen jeugdtijdschriften

IVANOV'S Rakkersvriend

Door Peter Van Hooydonck

Wat is dat toch met Gentse kunstschilders en hun bijdragen tot het stripverhaal ? We weten dat Frits Van den Berghe (1883-1939) de illustraties maakte bij *Brieven van Pierken* in de Gentse krant *Vooruit* (tussen 1931 en 1935) en later een aantal verhalen van de jeugdige detective Edmund Bell illustreerde in het jeugdblad *Bravo!* tussen 1937 en 1939. Van Edmund Bell - een creatie van zijn jeugdvriend John Flanders, de bekende auteur van zovele fantastische verhalen – tekende hij 5 stripverhalen: *De man met het witte aangezicht - De ijzeren tempel - Het geheim van Hawk Manor - Het mysterie van den witten tijger – Misteras*. Dit laatste verhaal werd abrupt beëindigd door het overlijden van de tekenaar.

Een tweede voorbeeld is de kunstschilder Jos Verdegem (1897-1957), een leerling trouwens van o.a. Frits Van den Berghe.
In de jaren '20 leefde hij in Parijs en was er een begaafd schilder en etser. Na zijn terugkeer in 1929 evolueerde hij naar het expressionisme en tussen 1932 en 1944 was hij leraar aan de Academie van Gent. Na de bevrijding viel hij in ongenade wegens culturele collaboratie. Noodgedwongen moest hij allerlei opdrachten aanvaarden om aan den brode te komen. Van Antoon Mortier kwam de vraag om een jeugdtijdschrift te illustreren.

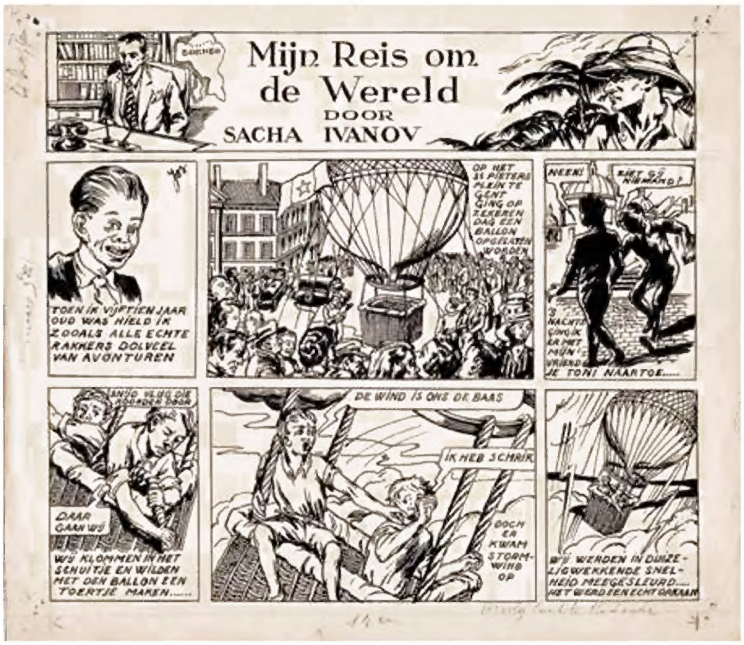
Mijn Reis om de Wereld
DOOR
SACHA IVANOV
TOEN IK VIJFTIEN JAAR OUD WAS HIELD IK ZOOALS ALLE ECHTE RAKKERS DOLVEEL VAN AVONTUREN
OP HET ST. PIETERS PLEIN TE GENT GING OP ZEKEREN DAG EEN BALLON OPGELATEN WORDEN
NEEN! HET GA NIET!
'S NACHTS GING IK ER HET MIJN VRIEND JE TONI NAAR TOE....
DE WIND IS ONS DE BAAS
IK HEB SCHRIK
DOCH EN KWAM STORM-WIND OP
DAAR GAAN WE
WE KLOMMEN IN HET SCHUITJE EN WILDEN MET DEN BALLON EEN TOERTJE MAKEN.....
WE WERDEN IN DUIZE-LIG WEKKENDE SNEL-HEID MEEGESLEURD.... HET WERD EEN ECHT GARAM

Antoon Mortier (°1919) was de echtgenoot van Regina Ysebie, de dochter van Rachel van Overbeke en Reinier Ysebie. Rachel kennen we beter als Sasha Ivanov (1888-1943), de schrijfster van zovele korte verhaaltjes die in de talrijke reeksen verschenen die ze zelf uitgaf. Toen Rachel in 1943 overleed, werd dit aanvankelijk verzwegen zodat de naam Sasha Ivanov verder gebruikt kon worden. De Gentse kunstenaar Antoon Mortier maakte kennis met dochter Regina en al gauw nam hij de touwtjes in handen om de publica-

IVANOV'S
Rakkersvriend

ties verder te zetten. Hij creëerde onder meer in 1942 het jeugdblad *Ons Rakkersblad*, dat hij in het voorjaar van 1944 verkocht aan uitgeverij Edito, die het verderzette onder de naam *De Rakker*. Mortier was lid van de SS Vlaanderen en de DeVlag, en werd na de oorlog veroordeeld.

Zowel Mortier als Verdegem werden getroffen door de repressie en vonden elkaar in het jeugdblad *Ivanov's Rakkersvriend*, dat in 1947 het levenslicht zag. Het was een nieuwe poging om de *Ivanov-verteluurtjes* een nieuw elan te geven, gecombineerd met een aanbod aan strips. Er verschenen slechts 4 nummers, op 10 april 1947, 17 april 1947, 1 mei 1947 en 15 mei 1947, en elk nummer kostte 3,50 BEF.

Beide tekenaars waren de enigen die aan het blad meewerkten.
Jos Verdegem nam 3 strips voor zijn rekening:

- de strip op de voor-en achterkaft: *Mijn Reis rond de Wereld*. In een privé-verzameling vonden we de originele plaat terug van de eerste aflevering.

De strip werd gesigneerd met Jos;

- binnenin de indianenstrip *Zwarte Havik, de Sachem der Sioux*;
- ten slotte een strip met tekst onder de tekeningen: *Het Wonderbare leven van Poesjenel.*

Het blad werd gedrukt in 3 kleuren: zwart, blauw en rood. Deze strips liepen doorheen de teksten van een *Ivanov's Verteluurtje*. Het lanceren van een stripblad in 1947 was niet zo'n briljant idee, toch niet met zo weinig troeven. Het aanbod van jeugdbladen was toen reeds overweldigend en de meeste titels moesten al opboksen tegen de zeer populaire bladen als *Robbedoes* en *Kuifje*. Dat het blad al na 4 nummers ter ziele ging, is wel merkwaardig en uniek in de geschiedenis van de Vlaamse strip. Gelukkig werden bundelingen verkocht van deze 4 nummers, zo niet zou het blad misschien helemaal in de vergetelheid zijn weggezonken.

In de jaren '50 werd opnieuw een poging gedaan met de lancering van *Ivanov's Rakkersblad*, maar dat is een andere geschiedenis. •

De Fenix-reeks herrijst

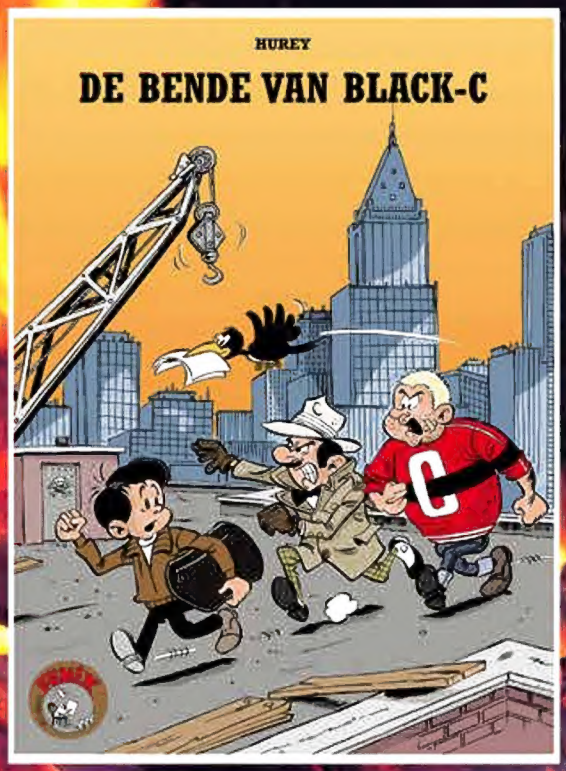

lancering 6 en 7 oktober 2018
Wilrijkse Stripdagen

alle info en inschrijvingen:
't Vlaams Stripcentrum
of
car.hauwaerts@telenet.be

'T VLAAMS STRIP CENTRUM

www.vlaamsstripcentrum.be

Boomsesteenweg 337

B -2610 Wilrijk

info@vlaamsstripcentrum.be

't Vlaams Stripcentrum